

N:o 120.

Af herr **O. G. Eriksson** i Öfre Odensvi m. fl., om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående *ändring i brännvinsförsäljningsförordningen*.

Den kungl. förordning angående försäljning af brännvin, som i följd af Rikets Ständers beslut trädde i kraft den 1 januari 1855 och ännu, med tid efter annan beslutade smärre ändringar, i hufvudsakliga delar gäller uti Kungl. Maj:ts nådiga förordning den 24 maj 1895 angående villkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker, har tvifvelsutan mäktigt bidragit till hämmande af superiet, i synnerhet hvad landsbygden beträffar; försäljningsställesnas antal hafva minskats år för år, t. ex. under tioårsperioden 1893—1902 från 1,014 till 995, en minskning för landsbygden från 170 (hvaraf 107 privilegierade) till 137 (hvaraf 79 privilegierade) mot en ökning för städer och köpingar från 844 (hvaraf 12 privilegierade) till 858 (hvaraf 5 privilegierade). Under försäljningsåret 1892—1893 fanns för städer och köpingar en försäljningsrättighet för 1,111 innevånare och för landsbygden en försäljningsrättighet för 22,758 innevånare, försäljningsåret 1901—1902 fanns i städer och köpingar en försäljningsrättighet för 1,362 innevånare och för landsbygden en försäljningsrättighet för 29,248 innevånare.

Det särskilda utskott, som vid 1853—1854 års riksdag haft att utarbeta förslag till brännvinshandelns ordnande likasom de vid nämnda riksdag i frågan väckta 34 motioner synes hafva afsett att i möjligaste mån inskränka kroglifvet och att fördela minuthandeln på så få bestämda

lokaler som möjligt; utskottet har äfven fäst stort afseende vid om brännvinet skulle få förtäras på försäljningsstället eller *afhämtas*; att utskottet icke tänkt sig att det skulle tillåtas den, som förvärfvat rätt till minuthandel med eller utskänkning af brännvin, att leverera den försälda eller betingade varan till sina kunder å annan ort än i den lokal, där försäljningen skett, bekräftas af de motiv, som utskottet åberopat för sitt förslag, och förklaras ytterligare af den grund till fördelning af vinsten, som utskottet föreslagit; utskottets tankegång i detta hänseende har äfven funnit uttryck i dess förslag till förordning, hvaruti det var föreskrifvet, att det, som säljes i parti- eller minuthandel, icke får *afhämtas* i mindre partier än det minsta, som i hvardera fallet säljas må, och att hvad som sålts i utskänkingslokal får å stället förtäras eller därifrån *afhämtas*.

Uti § 2 af nu gällande kungl. förordning den 24 maj 1895 har ordet *afhämtas* blifvit ersatt med ordet *utlämnas*, och huru obetydlig denna förändring vid första påseendet synes vara, är dock ändamålet med den ordnade brännvinshandeln därigenom på ett ganska betänkligt sätt rubbad; helt visst afsåg den kungl. förordning, som trädde i kraft den 1 januari 1855, att minuthandeln med och utskänkningen af brännvin skulle vara inskränkt till vissa bestämda lokaler, då däremot, med den tolkning, som gifves åt nu gällande kungl. förordning den 24 maj 1895, den, som förvärfvat rätt till minuthandel med eller utskänkning af brännvin, numera finner sig oförhindrad att leverera den försälda eller betingade varan till sina kunder i skilda delar af landet och dymedelst förtaga den goda verkan till nykterhetens främjande, som försäljningsställes minskning eljest bort medföra.

Ändamålet med den ordnade brännvinshandeln har sålunda från början afsett att i möjligaste mån inskränka förbrukningen; innehafvare af rätt till minuthandel med eller utskänkning af brännvin fatta emellertid sin uppgift på ett helt annat sätt, de söka nämligen genom annonsering, utsändande af agenter och tillmötesgående med att leverera den försälda eller betingade varan till sina kunder i skilda orter inom landet att uppdrifva försäljningen så mycket som möjligt. Till och med de för ändamålet bildade bolag, »som skola hafva till ändamål endast att i sedlighetens intresse ordna och öfvervaka minuthandeln med och utskänkningen af brännvin inom staden och icke afse att bereda vare sig delägarer vinning utöfver årlig ränta med högst fem procent å de af delägarne tillskjutna kontanta medel eller staden någon ekonomisk fördel utöfver den vinst, som enligt gällande förordning kan densamma tillkomma», anse sig

oförhindrade att i möjligaste mån uppdrifva försäljningen. Belysande i sådant hänseende är en af styrelsen för ett sådant bolag affattad årsberättelse, där styrelsen bland annat skriver: »oaktadt omfattande annonsering och spridande af priskuranter, har styrelsen på grund af den starka konkurrensen från Vestrakärr, Vara med flera platser ej kunnat ernå den omsättning, som önskligt vore».

Vi hafva med det anförda sökt visa, att det ursprungligen varit lagstiftarnes mening, att minuthandeln med och utskänkningen af brännvin skulle vara lokaliserad vid därför bestämda lokaler, å hvilka rätt till sådan handel förvärfvats; vi hålla före, att den kungl. förordning, som trädde i kraft den 1 januari 1855, äfven till en början fann sådan tillämpning; nu har emellertid de mer och mer utvecklade samfärdsmedlen och förordningens numera mindre stränga bestämmelser möjliggjort för innehafvare af nämnda rättigheter att sprida sin vara till aflägsna orter, och härigenom har, enligt vårt förmenande, förordningen om brännvinshandelns ordnande förlorat sin effektivitet. Vi tillåta oss därför ödmjukast föreslå,

att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda och för Riksdagen framlägga förslag om sådan ändring i nu gällande kungl. förordning den 24 maj 1895, att det icke må vara tillåtet innehafvare af rätt till minuthandel med eller utskänkning af brännvin att själf eller genom ombud afsluta köp om brännvin eller därmed jämförliga spirituösa drycker i mindre partier än 250 liter på annat ställe än i den tillåtna försäljningslokalen och ej heller att utlämna den försålda varan, förrän han för densamma erhållit full likvid.

Stockholm den 27 januari 1904.

O. G. Erikson.

E. G. Åkerlind.

C. J. Berggren.
